

DZĪVES PIEREDZE :

zināšanas,
attieksmes,
prasmes -

DZĪVEI :

izziņai,
apdomai,
rīcībai !

Latvijas Universitāte

Asoc.prof., Dr.fiz.
ANDRIS BROKS

[http://blogi.lu.lv/broks/
andris.broks@lu.lv](http://blogi.lu.lv/broks/andris.broks@lu.lv)

26 567 120

SKOLA – SKOLĒNI un SKOLOTĀJI

Valmieras Valsts ģimnāzija, 2010.gada 17.marts

Ievadam

DZĪVE – daudzveidīgu cilvēkdarbību kopums, kurā ikviena **cilvēkdarbība** (izziņa, apdoma, rīcība) īstenojas kādas noteiktas cilvēka dzīves vajadzības apmierināšanai.

Dzīves gaitā, īstenojot daudzveidīgas cilvēkdarbības, cilvēka apziņā uzkrājas viņa aizvadītās dzīves laikā iegūtā **DZĪVES PIEREDZE**.

Uzkrātā **DZĪVES PIEREDZE** tagadnē nodrošina cilvēka dzīvi nākotnē !
Dzīve mūža ilgumā – nemītīga dzīves pieredzes ieguve un pilnveide.

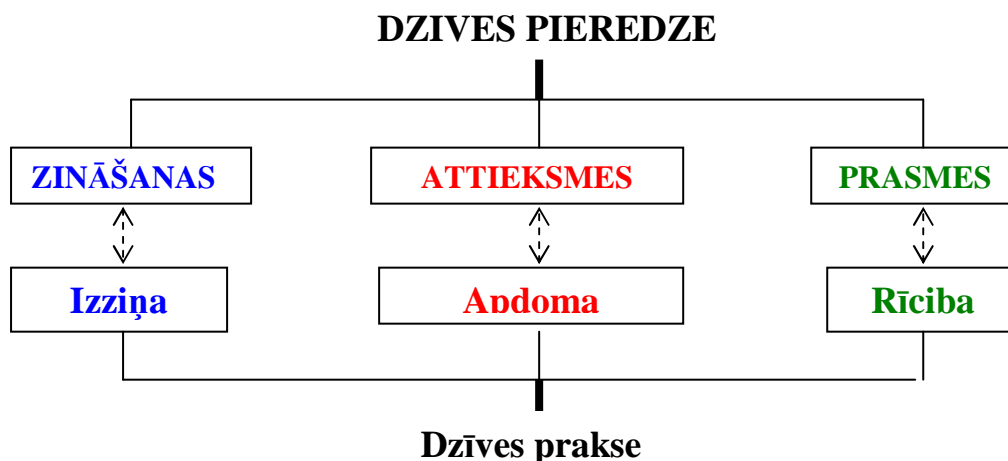
Pilnvērtīgai dzīvei nepieciešama **pilnvērtīga DZĪVES PIEREDZE**, kuru sastāda ar visdažādākajām dzīves jomām un dzīves aspektiem saistīts izziņas, apdomas un rīcības vienots veselums

Kāda nu kuram dzīve un dzīves pieredze – **katrs P A T S** tā vai citādi **veido savu DZĪVI, savas DZĪVES PIEREDZI!**

Tāda ir dzīves pieredzes s ū t ī b a. Bet kāda ir dzīves pieredzes b ū t ī b a ?

1. Kas tā tāda „dzīves pieredze” ?

DZĪVES PIEREDZE ir daudzveidīgu zināšanu, attieksmju jeb vērtīborientāciju un prasmju kopums.

Ikviens cilvēkdarbība (**izziņa**, **ardoma**, **rīcība**) veido un īsteno praksē atbilstošu dzīves pieredzi (**zināšanas**, **attieksmes**, **prasmes**).

DZĪVES PIEREDZES galvenās saturiskās jomas :

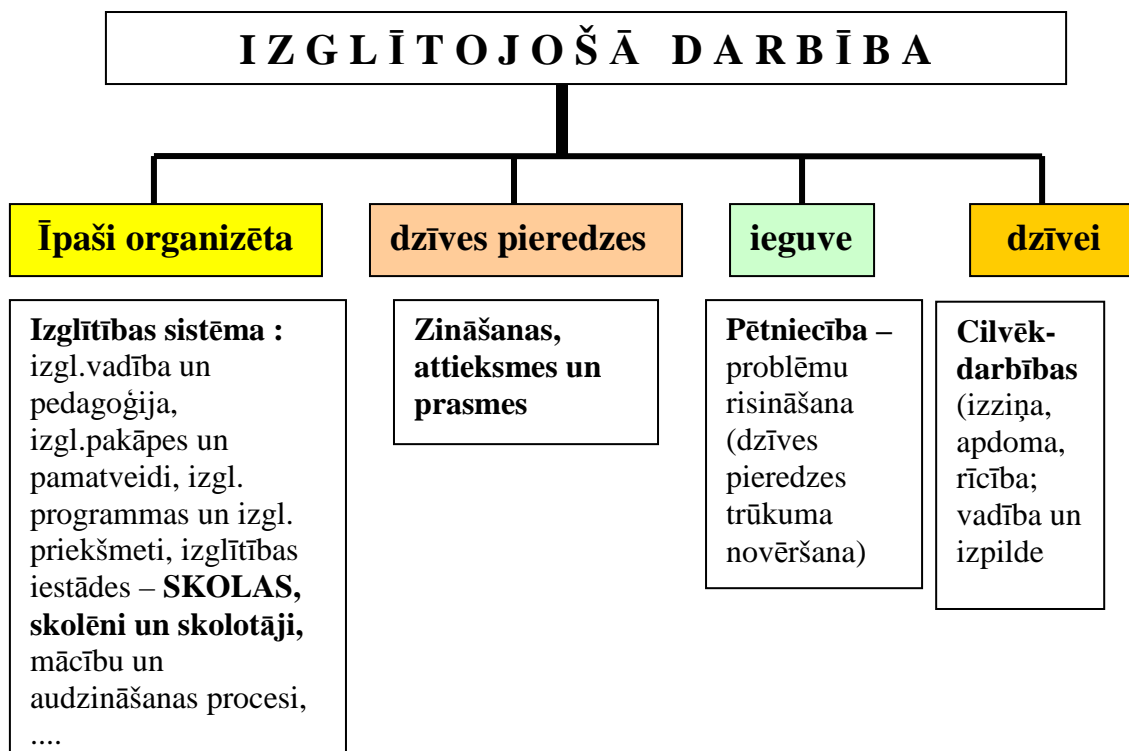
- * sevis kā garīgas dzīvas būtnes apzināšana (humanitārā joma)
- * savas apkārtējās cilvēkvides jeb sabiedrības apzināšana (sociālā joma)
- * savas apkārtējās dabasvides un tehnovides apzināšana (dabaszinātniskā un tehniskā jeb materiālās dzīves joma)

DZĪVES PIEREDZE	Zināšanas (izziņa)	Attieksmes (vērtīborientācijas) (ardoma)	Prasmes (rīcība)
Humanitārā joma (Es Pats)	*	*	*
Sociālā joma (Mēs)	*	*	*
Materiālā joma (Es un Mēs dabasvidē un tehnovidē)	*	*	*

2. Kā iegūst dzīves pieredzi dzīvei ?

Dzīves pieredze veidojas un pilnveidojas saistībā ar ikvienas aktuālas dzīves vajadzības apmierināšanu – proti, atbilstošas cilvēkdarbības īstenošanu.

Taču mūsdienu dzīvei nepieciešamās dzīves pieredzes ieguve nav iedomājama bez SKOLĀM - iestādēm, kurā īstenojas IZGLĪTOJOŠĀ DARBĪBA kā īpaši organizēta skolēnu un skolotāju sadarbība atbilstošas dzīves pieredzes nodošanai no vecākās paaudzes jaunākajai.

IZGLĪTĪBA - izglītojošās darbības rezultātā iegūtā

DZĪVES PIEREDZE (zināšanas, attieksmes, prasmes)

DZĪVEI (izziņai, apdomai, rīcībai)

	IZZIŅA	APDOMA	RĪCĪBA
PRASMES - darbības spēju īstenojums	Prasmes iegūt, analizēt un sintezēt informāciju	Prasmes vērtēt, izvirzīt mērķi, pieņemt lēmumu	Prasmes plānot rīcību, piesaistīt līdzekļus, izpildīt rīcību
ATTIEKSMES - darbību vērtīborientācijas	Attieksmju izziņa (paraugvērtību apguve - kas ir labi ?)	Attieksmju veidošana vērtēšanas procesā	Attieksmju īstenošana praksē
ZINĀŠANAS - fakti un cēloņseku sakarības	Zināšanu ieguve (kas tas ir un kāpēc tas tā ir ?)	Zināšanu procesēšana (domāšana)	Zināšanu izmantošana praksē

3. Mūsu dzīve skolā – skolēnu un skolotāju pedagoģiskā sadarbība, īstenojot praksē izglītojošo darbību

Sadarbība – tas nozīmē partnerattiecības kopīga mērķa īstenošanai.

Pedagoģiskās sadarbības (skolotāja – skolēna partnerattiecību) vienojošais MĒRĶIS ir skolēnu patstāvīga un radoša dzīves pieredzes ieguve dzīvei.

Pedagoģiskā sadarbība ir skolēna un skolotāja partnerattiecību īstenojums, veicot izglītojošo darbību, kurā skolotājs izpilda procesa vadītāja, bet skolēns – izpildītāja funkcijas.

SKOLOTĀJI – SKOLĒNU DZĪVES PIEREDZES VEIDOŠANĀS V A D Ī T Ā J I .

Katrs no partneriem kopīgā mērķa sasniegšanai veic sev raksturīgu darbību.
**Skolotājs ir dzīves pieredzes ieguves organizātors un vadītājs,
kamēr skolēns patstāvīgi un radoši šo pieredzi iegūst.**

PEDAGOĢISKĀ s a d a r b ī b a	VADĪTĀJS	IZPILDĪTĀJS
SKOLOTĀJA darbība	*	*
SKOLĒNA darbība	*	*
	<i>Brīvība un atbildība</i>	<i>Tiesības un pienākumi</i>

Skolēns ir izpildītājs tajā nozīmē, ka tikai viņš pats var atbilstošo dzīves pieredzi sev iegūt. Tajā pat laikā ikviens skolēns kā savas izglītojošās darbības īstenojotājs ir arī s a v a s darbības vadītājs, kamēr skolotājs ir tikai sadarbības vadītājs un nevis atbilstošās dzīves pieredzes devējs.

4. Tradicionālais un inovatīvais mūsdienu izglītībā

Didaktika (izglītojošās darbības saturs) un **pedagoģija** (izglītojošās darbības metodika)

Ontodidaktika un **e-pedagoģija**

Zināšanu kults (zināšanas, to ieguve – visa pamats, bet tikai pamats!)

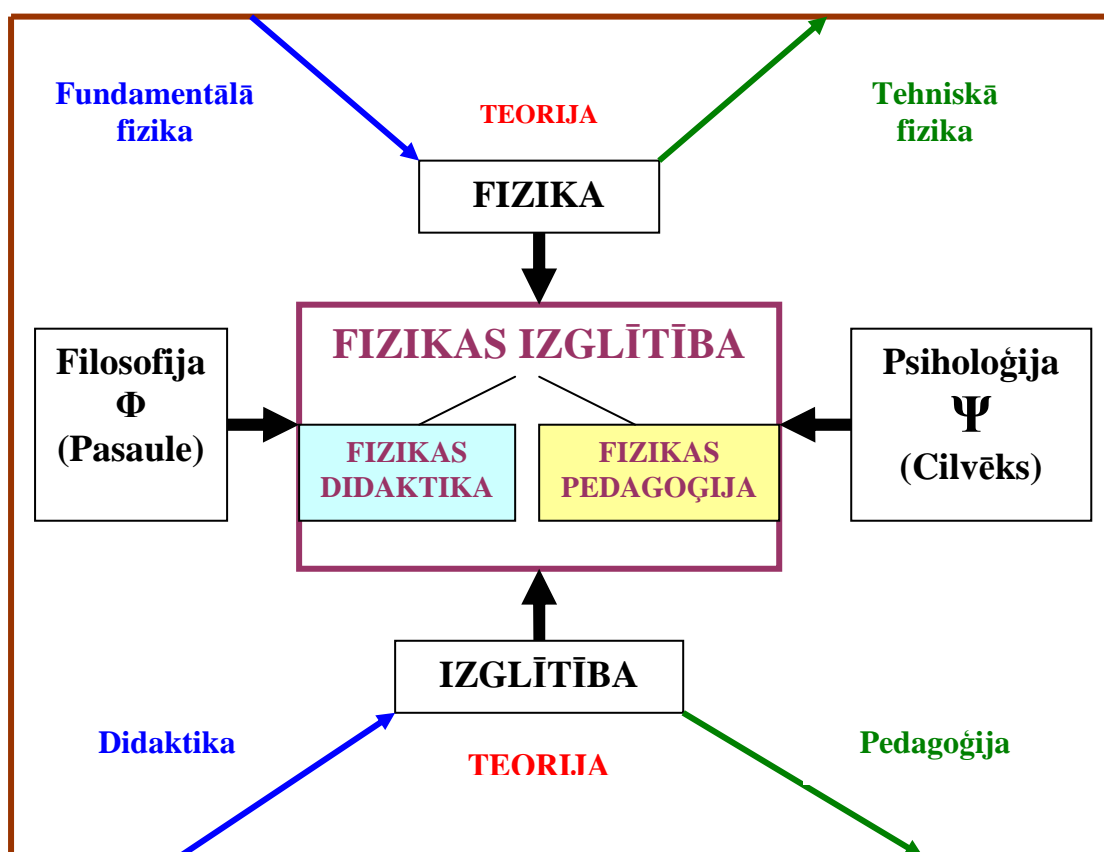
Izglītojošā pētniecība (humanitārajā, sociālajā un materiālajā sektorā)

Vispārizglītība un **profesionālā izglītība** vakar, šodien, rīt

E-izglītības vides attīstība (izglītojošā darbība e-vidē)

Fizikas izglītības ģenēze

Dzīves **P R A K S E**

Dzīves **P R A K S E**

NEPIECIEŠAMI jauna tipa skolotāji – skolēnu patstāvīgas un radošas izglītojošās darbības organizatori, pasaules parādību izglītojošās pētniecības vadītāji, izglītojošās e-vides veidotāji un lietotāji.

Nobeigumam

Kādu kam dzīves pieredzi – izglītību kādai dzīvei?

Kādu kam izglītību (vispārīgo un profesionālo)
kādai dzīvei (virzībai, eksistencei) ?

Pauls Dāle

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS PAR CILVĒKU UN GARA KULTŪRU

RĪGA 1994 (atkārtots izdevums)

Izvēlēti citējumi

DZĪVES VALDNIKI

Laimīgas ir tautas, kuras valda un vada stipri, taisnīgi un gudri karaļi un valdnieki. Taču karaļu pasaulē ir maz, ne visi tie gudri un stipri, - īsti un lieli valdnieki. **Vēl laimīgāka ir tauta, ja tai ir daudz cilvēku, kuri ir un var būt dzīves valdnieki,** - valdnieki un uzvarētāji bez troņa, sceptera un citām ārējām goda un varas zīmēm, bet ķēnišķīgi bagāti un stipri garā, iekšējā spēkā un gudrībā, dvēseles brīvībā un ikdienas darbā. Tie uzvar dzīvi, likteni un nāvi, jo nāvi uzvar tas, kas tās nebaidās un droši līdz galam nostaiģā mūža gaitas, piepildīdams savu sūtību, savu „es”.

Dzīves valdnieku likumi un spēks ir ticība sev, dzīvei un mūžībai, pašsavaldība, drosme, pacietība un izturība, cieņa pret pienākumu un darbu, patiesa laipnība pret savu tuvāko, uzticība garam, radīšana un dzīves veidošanas prieks. Viņus apgardo dziļa godbijība pret likumu, kas stāv pāri cilvēkam un cilvēka varai, viņi ir gatavi nest upurus, ja pienākums to prasa.

.....

Dzīves valdnieki mīl dzīvi un prot to darīt skaistāku, pilnīgāku.

.....

Dzīves valdnieki neļauj dzīvei palikt par „garām palaistu izdevību virkni”, jo viņi ir droši iecerētāji un stipri izdarītāji.

.....

Par dzīves valdnieku un meistarū var kļūt ikviens, kam piemīt gribas stiprums, gara spēks, drosme, neatlaidība, ikviens, kas dzīvi neapsūdz un nenolād, bet apliecina un svētī to, dara to bagātāku, skaistāku, ikviens, kas cīnās un kuram dzīve liek uzvaras vainagu, ko svētījis pats Dievs. Neviena diena, neviena stunda nav par vēlu, lai pēc šī vainaga sniegtos, ja tikai sevī sadzirdam aicinājumu: **„Esi un topi dzīves valdnieks!”**